

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciskanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Misli opozicije k strankinemu zboru.

Na članek sodruga Svetka v zadnjem »Ljudskem Glasu« odgovarjamo:

Mi smo in bomo povedali stvarno in jasno, kaj hočemo. Zato nas očitki, ki jih naperja na naš naslov sodrug Svetek, ne morejo zadeti.

Upamo, da bodo znali sodrugi delegati sami presoditi, ali smo bili v težkih povojnih letih socialisti dejanj, ali ne. Morda bodo našli, da so nas srečavali češče v strelnem jarku nego v salonu, vedno tam, kjer so zahtevale razmere in ogrožene postojanke. Zato prehajamo preko izrazov prekipevajoče energije v članku sodruga Svetka mirno na dnevni red in izjavljamo, da smo imeli celo svoje veselje nad njo.

Prosimo pa sodruga delegate ponovno in z vsem poudarkom, da se zavzamejo na pokrajinskem kongresu stranke za strankino konsolidacijo.

Ne gre zato, kdo naj stranko vodi, ampak samo zato, kakšna naj bo strankina politika.

Če bi bile osebne spremembe potrebne, bi bile potrebne samo v tem slučaju, ako bi kdo izmed tistih, ki nosijo danes odgovornost za strankine posle, odklonil nadaljnje sodelovanje pri izvrševanju Vaših sklepov, ako bi mu Vaši sklepi ne bili po volji.

To je vsa resnica. Za poročevalce in zaupnike s žensko klepetavo naturo, ki nam poročajo o delegatih, koncesijah in volkovih, ki gredo za vojsko, ne prevzemamo nobene odgovornosti in mi se le čudimo, da se bavijo s temi indijanskimi zgodbami celo veliki ljudje, zidarji sami.

Tudi o tem, da se morajo sklepi brezpogojno izvrševati, ne boste imeli prillike odločati. Nihče si ne želi nazaj tiste svobode, ki pomenja anarhijo. Nič drugega ni potrebno, kakor to, da bodo sklepi strankinih organov v bodoče premišljeni in pravilni in da se obvaruje stranka v času, ko jo vodijo politične razmere neposredno v nove boje na zunaj, še večjega razsula na znotraj. V debati se je enkrat že prav povdarilo.

kje je tisto razpotje, kjer gredo naša pota narazen.

Mi hočemo, da ostane socialistična stranka zastopnica celokupnega delavstva, oziroma da to zopet postane, — sedanje vodstvo pa ustvarja ozek akcijski krožek, sekto:

kdo ima prav?

Ni dvoma, da rabi delavstvo strank in organizacij, ki branijo njegove dnevne interese in da bi si jih moralo ustvariti, ako bi jih že ne imelo. Mogoče je, da imajo ozki akcijski krožki, struje in sekte, ki predstavljajo jako koncentracijo sil in ki kažejo idejno morda pot v bodočnost,

tudi svoj velik pomen. Ne vemo pa, zakaj bi se morale preustrojiti v take krožke organizacije mas. — kakor jih predstavljajo politične in strokovne organizacije, ki morajo zbirati, ker morajo le tako služiti varstvu vsakdanjih interesov proletariata, kojim predvsem služijo. Zato grajamo, da razdvaja sedanje strankino vodstvo, ne samo tam, kjer sili v to nujna potreba, ampak tudi tam, kjer te potrebe ni, prav po vzoru komunistične taktike, naše vrste.

Aktivum političnega razvoja preteklega leta je v strogem uveljavljanju discipline. Pasivum pa v tem, da tisti, ki so zahtevali brezpogojno izvrševanje sklepov, niso vedno dobro premislili, kaj so sklepali.

Odgovornost za slabo premišljene sklepe nosi predvsem vodstvo, ki je dalo za nje iniciativo. Krivdo vodstva poudarjamo z vsem poudarkom. Teorija o enakomernem sodelovanju cele stranke pri sklepih, ki se jo da iz izjav sedanjega vodstva stranke med vrstami vedno in vedno čitati, je napačna, pomenja samo prevaro in je ustvarjena kakor nalašč zato, da vali težo odgovornosti z ramen tistih, ki bi jo morali radi svojega vodilnega položaja v polni meri nositi.

Pri vsakem sklepanju imamo pred seboj dva faktorja: vodstvo, ki daje iniciativo za sklepanje in ki mora nositi glavno odgovornost za sklepe, in širši organ, ki iniciativo modificira v glavnem pa le sprejema ali zavrača in kojega vloga je manj aktivna. Zgoditi se lahko, da uveljavlja vodstvo sklepe, ki jih članstvo pasivno sprejema, ne da bi postala vsaka črka teh sklepov tudi njegova resnična duševna last. V stranki se je v zadnjem času čisto tako postopalo. Pravilnik, ki je bil celo leto v ustih vseh, se je sprejel prvič v Celju, — ne da bi bil delegatom predložen pravočasno v študij na koncu strankinega zbora, ko so delegati odhajali, v Trbovljah pa brez zadostne prediskusije. Neodpustna napaka je postavljati na ta način važne obveze. Sploh pravna obveza, — kakor jo predstavljajo statuti, ne sme biti začetek idejnih pokretov, ampak njih zaključek. Le tisto sme postati v stranki zakon, kar je v njej idejno res zmagalo, ne pa tisto, kar se opira na roke, ki so se dvignile radi prijateljstva, ljubelega miru ali zato, ker je bil mraz v dvorani.

Vodstvo ne sme predlagati sklepov, o kojih se more predvideti, da so idejno preslabo pripravljani, — čeprav ni nič težkega uveljaviti pri neinteresiranosti tudi take sklepe.

Sedanjemu strankinemu vodstvu je to spoznanje knjiga zapečaten s sedmimi pečati. Zapletena filozofična, valutarna ali narodno-gospodarska teorija — je bila v preteklem letu lahko takoj merilo, na pod-

lagi kojega se je brezobzirno sodilo in obsojalo — brez primitivne zavisti, da obstoja med osebnim spoznanjem in vodilnimi načeli velike stranke ogromna razdalja in dolga pot. Tudi največji veleum in če bi bil pravir vsega socializma, si ne sme staviti za nalogo, da bi skušal oktroirati veliki stranki čez noč vse svoje blstvo. Ako to skuša, razkaja. On se mora odločiti, ali hoče biti prorok ali politik. Proroke, glasnike že oddaljene bodočnosti, je pribijalo življenje vedno na križ; oni so razkrajali, politiki pa morajo zmagovati, morajo postaviti množicam cilje, za koje so njih duše že pripravljene. To imamo povedati zidarjem, ki so nam to leto naš dom s temi svojimi napakami temeljito razdejali. Zda k posameznim konkretnim vprašanjem.

Zveze z meščanskimi strankami smo obsojali — izučeni po izkušnjah povojnega časa, dosledno tudi mi. Noben človek ni trdil, da je bila ljubljanska politika iz zadnjega časa zato slaba, ker je odklanjala kompromise. Konsolidacija stranke v Ljubljani je tako dolgo izključena, dokler se stranka ne postavi, — če tudi za ceno izgube zunanje moči, na lastne noge, dokler se pojmi o tem, v čem je izdajstvo stranke in načel in v čem tega izdajstva ni, temeljito ne predrugačijo.

V tej zvezi smo izrazili enkrat le mnenje, da je vendarle zahtevati, da presoja vodilni štab svoje sile, pa naj si bodo tudi majhne, pravilno.

Najbolj odprta rana je v strankini organizaciji mariborsko vprašanje. S tem, da je izključil pokrajinski odbor iz okvira stranke močne organizacije v Mariboru in Dravski dolini, kojih moč je znatna, in kojih stik z najširšimi plastmi delavstva je v nasprotju z neresničnimi drugačnimi poročili, zelo tesen, je povzročil, da se je zajedla v naš strankin organizem velika odprta rana, ki jo bo jako težko zaceliti.

Stranka stoji tik pred volilnim bojem in še ni odstranjena možnost, — da pojdejo deli stranke ločeno v volilni boj.

Bilo je popolnoma nepotrebno, da je tako daleč prišlo.

Mi nismo za takozvano mariborsko pokrajinsko organizacijo. Zavedamo se, da zahtevajo geografične in etnografične razmere Slovenije dosedanje organizacije stranke: Tri agitacijska okrožja, opirajoča se na glavne prometne centre Ljubljano, Celje in Maribor in — za one akcije, za koje so ta agitacijska okrožja nezadostna, zvezo med njimi Pokrajinsko organizacijo. Zato ni razloga, da bi to organizacijo opustili. Vendar se nam zdi taktično napačno, da bi v Mariboru silili na zopetno združitev. Strankin zbor naj pusti za mariborske zastopnike mesta v pokrajinskem načelstvu nezasedena, naj se začasno odreče delovanja v mariborskem agitacijskem okrožju in pusti, da dokaže sila razmer, ali je res prav in mogoče, da smo se ločili in ali ne postane kmalu

nujno potrebno, da vpostavimo zopet vezi, ki smo jih lahko miselno pretrgali.

Za vpostavitve teh zvez seveda ne mislimo nikjer prosjačiti. Ne v Mariboru, ne pri sodrugih zidarjih. Mi smatramo le za stvar svoje vesti, da pokažemo v odločilnem trenutku z vso jasnostjo na takotiko, ki vodi nazaj v konsolidacijo.

Če gredo sodrugi delegati preko našega, — mnenja, prevzemajo nase vso odgovornost za nadaljnji razvoj dogodkov.

(Op. uredn.: Sodrugi nam bodo gotovo hvaležni, da smo dali prostora temu članku. Kmalu bo vse pojasnjeno, kar bi nikdar ne bilo, če bi ne bilo našega načela: **javnosti**. Te in take stvari krožijo med opozicijo; če jih objavimo mi, nam očitajo klepetavo naravo, ali ni boljše, da piše opozicija sama? — Članek je dal ta članek, predno ga je izročil nam, čitati tudi tistemu »odposlancu«, o čigar »koncesijah« nam je poročal »zaupnik s klepetavo naravo« — vsi trije se bodo sešli na zboru, in takrat bo članek svojo filozofijo o klepetavosti — umaknil. Posebno ko bo videl, da spada »odposlanec« tudi med opozicijo in da se je s temle člankom še pred njegovim natisom — strinjal. Javnost je res najboljši eliksir proti klepetavosti. Navadili se bomo bolj točno govoriti, pisati in — čitati!)

Tajnosti.

(Trgovske. Političari jih smatrajo lahko tudi za politične.)

Pred Božičem se je »Trgovski List« jezil, da je bilo v »Uradnem Listu« št. 127 objavljenih kar 21 obsodb trgovcev, ki so se pregrešili proti protidraginskemu zakonu. To število imenuje »žalosten rekord« in toži, da se na ta način v »Uradnem Listu« izpodkopava ugled slovenskih trgovcev, ki nimajo drugega nego dobro ime, ter da drugod po Jugoslaviji tega ni. — Res, da drugod tega ni. Toda zdi se nam, da je to na čast slovenski poštenosti trgovini in slovenskemu ljudstvu, ki se ne da tako skubsti, kakor n. pr. belgrajsko. Večina prestopkov je bila v tem, da trgovci niso označili cen po izložbah. V obrambo teh in takih trgovcev zabavlja »Trgovski List« proti označevanju cen sploh, govori o primitivnih trgovskih principih in o prosti trgovini, ki bo po zakonu o povpraševanju in ponudbi edinole zmožna urediti skakanje cen.

Kaj se to pravi? Predvsem bi radi vedeli, kateri trgovci stoje za »Trgovskim Listom«, da dovolijo tako pisavo. Pošteni trgovci, ki jim je res na dobrem glasu kaj ležeče, nikdar ne računajo samo na tiste odjemalce, ki se dajo zavesti po izbranem krasnem blagu, ki je v izložbah brez cen ali pa z označbo »luksuzno blago«, potem pa kupijo za dvojno ceno prav tako blago, kakršno bi pri drugem solidnem trgovcu dobili pol ceneje. Solidni trgovci sploh ne love odjemalcev, zato jim označevanje cen ni prav nič na poti, kvečjemu, da imajo pri skakanju cen nekaj več truda z njim, ki se jim pa vendar dobro izplača: stalne odjemalce imajo. Če Belgrajčani na to ne pazijo, je njih stvar. Ves svet se je n. pr. pred kraljevo poroko zgražal, da so izginile iz belgrajskih trgovin še tiste cene, ki so prej bile. Češ, tujci bodo radi plačevali, kolikor bomo zahtevali, blaga bo gotovo zmanjkalo... Ker je na Slovenskem to malo drugače, zato velja pri nas venec fig 6 Din, v Belgradu pa 16, pa v Belgradu samem dobiš za 16 Din v eni trgovini takega, kakor pri nas za 6, v drugi pa dvojnega. Že pred

vojno smo vedeli, da ima solidni trgovec svoje cene označene, da veljajo za vse odjemalce enako. Ie nesolidni so se »dajali omehčati« in so popuščali: »Naj bo, mamica, za vas, samo za vas, pa ne smete nikomur povedati, da sem vam dal tako poceni!« Ti gliharji so zelo podobni krošnjariem in vsem tistim trgovcem, ki hočejo kar v par tednih obogateti s svojo prebrisanostjo. Solidni trgovci se jih ne boje, ker vedo, da bodo spravili njih odjemalce težko na led, ali pa samo enkrat, potem se bo zopet vrnil k pravemu posredovalcu in razdeljevalcu blaga, ki hoče zaslužiti z delom, ne s »srečo«. Taki trgovci bi se morali postaviti proti »Trgovskemu Listu« da ne bo izgledalo, kakor da je že tudi pri nas postala nesolidna vsa trgovina. Zakon o povpraševanju in ponudbi prihaja le pri solidnih trgovcih v polno veljavo, kajti tisti, ki cen ne marajo označiti, računajo le na nevednost ljudstva, ali pa na sramežljivost kupcev, ki se ne upajo reči, da jim je to ali ali ono blago predrago. Zato gre razvoj solidne trgovine v smislu in soglasju z zakonom o ponudbi in povpraševanju ne le v smeri označevanja vseh cen, temveč tudi kakovost in provenienca blaga se bo označevala. Solidni to že delajo.

Rajanjem z ljudskim premoženjem.

Kakor vse zavezniske države, tako vzdržuje tudi naša država svojo »reparacijsko komisijo«, od katere pa nima država toliko koristi, da bi se jo splačalo vzdrževati. Naša Jugoslavija, kateri manjka denar za najpotrebnejše humanitarne zavode, razsipa denar za vse mogoče bagatele, od katerih imajo korist edinole posamezniki. Za omenjeno »reparacijsko komisijo« izdaja letno okoli 10 milijonov dinarjev. Ne bo odveč, če si ogledamo plače, ljudi, ki sestavljajo senzacionalno »reparacijsko komisijo«.

G. Mata Bosković, delegat, prejema poleg ministrske plače in draginskih doklad, kar znese več desetisoč kron mesečno, še 4000 zlatih mark mesečno, kar znaša 16.000 frankov ali borlih 80.000 dinarjev.

2. G. dr. Đorđe Đurić, poddelegat, prejema poleg plače vseučiliškega profesorja in draginskih doklad v frankih, še 3000 zlatih mark, kar znaša mesečno 12.000 frankov ali 60.000 dinarjev.

3. G. Bogoljub Jevtić, glavni tajnik, prejema poleg plače direktorja v oddelku ministrstva za zunanje zadeve in draginskih doklad v frankih, še 2000 zlatih mark mesečno, kar znaša samo 8000 frankov ali 40.000 dinarjev.

4. G. Dragomir Kasibolac, sekcijski šef, prejema poleg plače tajnika I. razreda pri poslaništvu v Parizu še 1780 frankov, 2000 zlatih mark mesečno, kar znaša 8000 frankov ali 40.000 dinarjev.

5. G. Spira Pavlović, šef »računovodstva« prejema poleg plače direktorja v ministrstvu za zunanje zadeve in draginskih doklad v frankih, še 2000 zlatih mark mesečno, kar znaša 8000 frankov ali 40.000 dinarjev.

6. G. Vladimir Marković, tajnik I razreda pri poslaništvu v Parizu, prejema poleg svoje plače in draginskih doklad v frankih še 2000 frankov, kar znaša 10.000 dinarjev mesečno. Ta gospod je absolviriral v Rusiji podčastniško šolo, je rojak g. Pašića, ki je stopil v diplomatsko službo brez vsakega znanja. Sedaj je »specialist« za finančne zadeve.

7. G. Jovica Rustić, tajnik v ministrstvu zunanjih zadev prejema poleg svoje plače in draginskih doklad v frankih, še 500 zlatih mark mesečno, kar znaša 2000 frankov ali 10.000 dinarjev.

8. G. Jakovljević, tajnik v ministrstvu za zunanje zadeve, prejema poleg svoje plače in draginskih doklad v frankih, še 500 zlatih mark mesečno, kar znaša 2000 frankov ali 10.000 dinarjev.

9. G. Miša Cukić, uradnik brez posebnega dela, prejema poleg penzije načelnika finančnega ministrstva in draginskih doklad v frankih, še 500 zlatih mark mesečno, kar znaša 2000 frankov ali 10.000 dinarjev.

Toda naši delegati, o katerih »delu« ne vemo prav nič, če izvzamemo od »dela« prejetje masnih mesečnih prejemkov na račun naših davkoplačevalcev, se še pritožujejo, češ, da premalo prejema! Sklicujejo se ti ljudje na svoje angleške, francoske in belgijske tovariše, katerih prejemki so mnogo večji. Kaj naj poreče k tem dejstvom naše delavno ljudstvo, katero se komaj preživlja, pa mora plačevati ogromne davke, zato, da razred, ki vlada raja od jutra pa do jutra?

Politične vesti.

+ Vlada je sklenila, da ne bo odobrila sporazuma z Grško glede svobodne luke, ki je bila dovoljena Jugoslaviji v solunskem pristanišču, ker da ni dovoljnih jamstev za izvoz blaga.

+ Listo velikih županov je baje že podpisal kralj Aleksander. Za mariborskega velikega župana je imenovan dr. Ivan Sajovic iz Kočevja. Radikalska stranka dobro plačuje svoje pristaše!

+ Radikalci se z vsemi močmi pripravljajo na volitve v narodno skupščino. Najbolj se bodo baje vrgli na Liko, kjer bodo izdali parolo: »Vse za veliko Srbijo!« Nosilec liste v Liki bo najbrž sivolas g. Pašić. Prvi, ki je začel marljivo agitirati za radikalsko stranko, je bil gosp. Momčilo Ninčić, naš zunanji minister. Imel je že tri velike shode in sicer v Veliki Kikindi in v okolici. Ninčić bo v Veliki Kikindi najbrže nosilec liste.

+ V Budimpešti je aretirala policija več ljudi, katere je osumila komunistične propagande. Socialistična stranka se je že zavzela zanje, ter izjavlja, da niso aretirani ljudje nobeni komunisti, temveč agenti amsterdamske strokovne komisije, ki se najbolj trudi za doseg svetovnega miru.

+ Madžarska vlada je osnovala posebno policijsko centralo, ki je podrejena ministrstvu za notranje zadeve. Namen te centrale je, kontrolirati časopise ter inozemske vesti, potem pa brzojave, telefon in pošto.

+ Chield, zastopnik ameriške vlade v Lausanni je zahteval brezpogojno svobodo prehoda skozi morske ožine za vse narode brez izjeme. Njegova zahteva pa je naletela na odpor zlasti od strani Angležev.

+ V Parizu se bo vršila 2. januarja konferenca zaveznikov o vojni odškodnini. Sporazuma pa med Anglijo in Francijo še vedno ni.

+ V Moskvi je nastopil svojo službo novi turški poslanik Muktar beg, ki je v svojem govoru ob nastopu svoje službe naglaševal, da mora priti do najožjih stikov med obema državama, pa če se nasprotniki še tako trudijo, da bi to preprečili. Turško - rusko prijateljstvo da je zasigurano s tkzv. moskovskim sporazumom.

† **Moskovski kongres tretje internacionale** je sklenil, da morajo stopiti francoski komunisti iz prostozidarskih društev. Francoski komunisti pa so sklenili, da bodo še nadalje ostali prostozidarji ter da bodo zaprosili tretjo internacionalo, naj prekliče svoj sklep.

† **Načelstvo norveške komunistične stranke** je sklenilo predlagati na strankinem kongresu, izstop stranke iz tretje internacionale, ker se ne strinja z njenimi sklepi.

† **V Washingtonu** je predložil senator Borah senatu predlog, naj skliče predsednik Harding čimprej novo svetovno konferenco, ki bo razpravljala o svetovnem gospodarskem položaju ter o razorožitvi. Ta konferenca naj bi premaknila medzavezniške dogovore o reparacijah z mrtve točke.

Dnevne vesti.

Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: Gospod H. M. Mitton, šef glavnega kanadskega priseljeniškega urada za Evropo v Anversu je bil pred kratkim v naši državi, da prouči vprašanje emigracije naših državljanov v Kanadi. Med drugim je našim uradnim krogom, ki se bavijo z izseljeniškim vprašanjem, sporočil, da je kanadska vlada v okviru kontrole izseljencev na evropskem kontinentu ustanovila poleg glavnega urada še priseljeniške urade v Parizu, v Hamburgu, Haagu, nadalje v Kodanju, Kristianiji in v Stockholmu. Ti uradi imajo dolžnost, da pregledajo vse izseljence iz evropskih držav, ki se hočejo izseliti v Kanado. Noben izseljenec ne bo mogel priti v Kanado, ako ga ne bo prej pregledal eden teh uradov. Gospod Mitton je bil te dni v Beogradu in Zagrebu, da določi pogoje, s katerimi bi se mogel ustanoviti tak urad v naši kraljevini za pregledovanje naših izseljencev.

V New Yorku so aretirali g. Jovana Popovića, rodom iz Srbije, ki je razpečaval ponarejene angleške bankovce. Pri njem so našli ponarejenega angleškega denarja za 20 milijonov dinarjev.

Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovce itd. se dobe na glavni zalogi tovarn Peter Kozina in Komp., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja.

Ljubljana.

Gladujoče ptice. Pretekli teden postavila je mestna uprava kot prejšnja leta po javnih nasadih krmilna koritca za krmljenje ptičev po zimi. A glej, mesto da bi se pokladala v nastavljen koritca krma, je nekdo v noči od 10.—11. decembra 1922 prevrgel in polomil v tivolskem in Trubarjevem parku 10 takih koritic. Ljudstvo tarna nad draginjo itd., a soditi po neštevilnih pijancih, bi človek nehote sklepal, da živimo v vsem izobilju. Res je, da je v vojni marsikdo tako posurovel, da se znaša nad vsako četudi najnedolžnejšo stvarjo, ali da bi kratil celo pticam ono malo drobtinice, ki jim jih poklada dobra roka, ne bi bili pričakovani. Prosimo ljubljansko občinstvo, da polaga pticam semena in drugo krmo kamor pač more, a kr. policijo pa, da pazi na nočne razgrajace ter zlasti kvarilce najstrožje kaznuje in tudi ovadi pravdnistvu.

Spodnja Šiška. Dne 1. decembra t. l. je na Celovski cesti 26 otvoril Ph. Mr. Ivan Jošt novo, javno lekarno za šišenski okraj in okolico. Mnogo let so se le ti potegovali zanjo, ker je bila in je lokalno jako potrebna. Želje so se jim sedaj uresničile in prebivalstvo je jako zadovoljeno s to novo pridobitvijo.

Iz stranke.

Članski sestanek krajevnih političnih organizacij SSJ na Viču se bo vršil v soboto dne 30. decembra t. l. točno ob 20. v Delavskem domu na Glincah. Dnevni red zelo važen. Točna udeležba dolžna.

nost. Vabimo tudi prijatelje socialističnega pokreta. — Odbor.

Hrastnik. V petek 29. t. m. se bo vršilo ob 3. popoldne predavanje s. Antona Podbevška. Predaval bo o klerikalizmu. Vstopnina znaša 1 Din za osebo v pokritje stroškov. Sodrugi, udeležite se polnoštevilno tega predavanja!

Gospodarstvo.

— **Ob božičnih praznikih** borza ni poslovala.

— **Železniške konference v Bakru** sta se udeležila tudi oba pripravljajna odbora za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem. Konferenca se je izrekla za projekt Kočevje - Vrbovsko. Tozadnja resolucija pa naglašja, naj bi se čimprej zgradila tudi zveza pristanišč Martinšćice, Bakra, Kraljevice itd. z glavno progo Zagreb - Sušak.

— **Na Dunaju** se je ustanovila nova emisijska banka. Predsednik republike je imenoval za predsednika nove banke Rikarda Reischla, bivšega podpredsednika zavoda »Österreichische Bodenkreditanstalt«.

— **Nemški vinogradniki** nameravajo protestirati proti uvozu portugalskega vina in proti zamenjavi jugoslovanskega vina z nemškim pivom.

— **Med Rusijo in Holandijo** je zopet upostavljena trgovina, ki se jo lahko smatra za službeno. Kakor hitro so bile sklenjene trgovske pogodbe, sta odplula iz Petrograda dva parnika, naložena z razžaganim ledom, in od tedaj dalje vozijo stalno razne lesne izdelke v Holandijo, v Rusijo pa dovažajo razne industrijske izdelke.

— **Sovjetska Rusija** je izdala dekret o izdaji novega denarja, ki bo nosil tisk letnice 1923. En rubelj letnice 1923. bo po vrednosti enak milijonu rubljev letnice 1921., katere bo treba zamenjati. Bankovci 1. 1922. bodo ostali v prometu in bodo računjeni po njihovi nominalni vrednosti.

— **Bakuška industrija** nafte je v tekočem letu zelo napredovala. Število delavcev se je pomnožilo od 12.000 na 16.700. Število v obratu se nahajajočih strojev in sesalk za olje pa se je podvojilo.

— **Industrija v uralskem gorovju** je vidno oživela. Rudišča v Starudinsku in Verhneufalejsku so odprla večje število novih jam. Ravnotako so se topilnice pomnožile in razširile. Sploh pa so vse tovarne svojo strojno opremo na novo izpopolnile.

— **V Pekingu** je 17 različnih tvrdk ustanovilo trgovsko zvezo, katere glavni cilj je, doseči čim najožje trgovske sike s sovjetsko Rusijo.

Dopisi.

Kandija je dobila 23. decembra električno razsvetljavo, ki bo po noči preganjala temo po blatnih ulicah od železniške postaje do Žabje vasi in od Windischerjeve mesnice do kmetijske šole na Germu. Zelo potrebno bi bilo, da bi se cesta od mosta čez Krko do Buhove vile, kjer štrlijo ostre skale iz izpranih tal, natančno popravila. Predvsem pa se naj tista grda podrtija poleg Kastelčeve prodajalne odpravi, kamor hodijo cigani in sejmarji opravljat potrebo in kamor mečejo smeti iz sosednih hiš. Občina bi morala tudi za to skrbeti, da bi se ob tej cesti odpravili odpadki goved ob semenjskih dnevih v Kandiji. Zato pa opominjamo župana, da potrebno ukrene glede snačenja te ceste ob semenjskih dnevih.

Zabukovca pri Grižah. Dva rudarja sta se oni dan takole razgovarjala: Andrej: Ni res Stefan, da imamo zdaj boljše plačo kakor pred dvema mesecema? Stefan: Boljša je, pa vendar še premajhna v tej grozni dragini. Veš Andrej, komaj za hrano in tobak zaslužimo, za obleko pa že skoro ne ostane, zima je pa tukaj. Andrej: Je že res, kar praviš, pa še za to, kar imamo se moramo zahvaliti našemu požrtvovalnemu Jakcu. Stefan: Zakaj pa Jakcu? Naš tajnik iz Trbovelj nam je vendar pravil, da je napravil vse to Stefanovič iz Ljubljane! Andrej: Kaj še! Ali nisi videl kako vneto je delal naš Jaka, kako je zrevolucioniral vse rudarje in jih peljal pred obratno pisarno, ker so v Sarajevu tako dolgo mečkali s podpisom pogodbe? Kar groza me je obhajala, kaj bo. Stefan: O, videl sem pa, videl, pa Jaka je vendar precej zginil, ko je nastopil komisar. Andrej: No, seveda, ko se je pa bal, da bi ga prišel komisar. Stefan: Ti Andrej, ki vse to boljše veš — je res, da bo Jaka pri prihodnjih volitvah kandidiral za poslance? Andrej: Bo, bo, samo da užene te preklete socialiste. Stefan: To se mu pa ne bo posrečilo so presneto trdni! Andrej: Ej, Jaka jih bo, ne veš, kako je zvit, on jih zmiraj v časopise daje, pa ne samo v naše, v druge tudi, da potem mislijo da gre vse čez nje. Stefan: Če bo Jaka poslanec kdo bo pa potem demunciral sedanje zaupnike in delavce? Andrej: Stefan, si videl, kako je zmešal praznovanje sv. Barbare? Tako, da je godba graja skoro edinemu obratovodji? Pa vse to je napravil zato, ker ga je gospa Piklova tirjala za nekaj tisočakov, ki jih je dolgoval na aprovizaciji! Stefan: Ne vem, če mu bo vse to prav hodilo, komisar si ga bo zapomnil. Andrej povej mi če nekaj, ali je Jaka v resnici tako debel? Andrej: Kaj še! Le včasih si založi na vsako stran ust dober čik tobaka, potem pa izgleda, kakor kak župnik da imajo ljudje več respekta pred njim. Stefan: Tisto pa tisto, če ne drugače, leti pa na sodnijo... Med tem sem ju dohitel ter se jima pridružil. Vprašal sem kdo je tisti Jaka, ki je tako muhast. Pa mi je postalo takoj jasno o kom gre govorica, ko sem slišal ime Uranjek. Spomnil sem tovariša na čase, ko smo imeli v Zabukovci samo socialistično organizacijo Svobodni smo bili takrat! Ko so se pa pojavili klerikalci in »neodvisneži«, so šle vse pridobitve rakom žvižgat. — Nazaj torej v strujo, v kateri odločuje proletariat sam, ki ima pač najbolj resno voljo pomagati sebi in proč s praznimi obljubami, s katerimi pomagajo »neodvisneži« in drugi klerikalci, da lahko drže proletariat v temi in kapitalizmu. Ljubljanske volitve so dokazale, koliko jim je za program in cili lastne stranke — saj jim gre samo za korito in nadvlado nad proletariatom! — Znanec.

Repertoar Nar. gledališča v Ljubljani.

Drama:

Četrtek 28. dec.: »Kralj na Betajnovi«. Red D.

Opera:

Četrtek 28. dec.: »Madame Butterfly«. Gostovanje gospe Ade Poljakove. Začetek ob pol 8. Red B.

Petek 29. dec.: »Gorenjski slavček«. Začetek ob pol 8. Red E.

— Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

»Sodrug Kremen«, je omenil kandidat čez nekaj trenutkov, »kaj ko bi midva ušla?«

»Kam?« je ostrmel France.

»Ušla odboru, shodu in vsemu.«

Ko pa je videl izraz bojazni na Francetovem obrazu, je kandidat stvar pojasnil: »Mislil sem reči, da pojdiva malo ven iz mesta, da si ogledava okolico. Časa je dovolj.«

»O da, z veseljem.«

»Dežela mi je znana le toliko kolikor jo vidim skozi okna na vlakih; včasih potečejo meseci, da stopim na zeleno trato. In vzgojen sem bil na deželi. Kje ste bili vi vzgojeni?«

»O, povsod«, odgovori mali strojnik.

Vstaneta od mize in plačata gospodanju vsak deset centov. France ni mogel nadvladati izkušnje, da ne bi predstavil Tomu kandidata in tako pokazal pobožnemu katoličanu, da socialistični kandidat nima ne kopit ne rogov. Kandidat je bil vaju tega in je vslej ob takih prilikah izrekel nekaj prijaznih besed, ki jih je izgovoril najmanj že desetisočkrat. Te besede so naredile na pobožnega katoličana tako dober vtisk, da je obljubil priti zvečer na shod.

Ko stopita na ulico, pride Kremenu takoj na misel, da morda srečata katerega člana sprejemnega odbora in zato je potegnil svojega junaka v stransko ulico. Šla sta mimo steklarne, ki je izgledala od zunaj kakor visoka lesena ograja; prekoračila sta tir železnice Atlantic-Western in se ognila tovarni za preproge, velike štirinadstropne škatle iz opeke. Za tovarno so se vrstile lesene bajte — stanovanja delavcev — med katerimi so bila tupatam prazna stavbišča z velikimi kupi pepela in drugih smeti.

Kandidat je dolgočasn, zato je delal velike korake, in si rota France je moral skoro teči poleg njega. Solnce je pripekalo. Kandidatova plešasta glava je bila hitro mokra in potne kaplje, ki so mu kapale izpod slamnika, so se ukradle na njegov ovratnik. Kandidat je slekel suknjo, jo vrgel čez ramo in še bolj pospešil korak. Ubogi France je dirjal zraven njega in molčal. Ni se upal motiti moža, ki morda razmišlja o svetovni katastrofi in marširanju milijonov fantov v klavnico. Na plakatih, ki jih je France raznašal v Leesvillu, sta bila tiskana sledeča dva verza priljubljenega ameriškega pesnika o kandidatu:

Gorkejšega ni srca
od zemlje do nebes...

In to gorko srce je zdaj bilo v njegovi bližini — polno bolesi vsled nesreče, ki je zadela svet.

Hodila sta mogoče eno uro in v tem času sta bila daleč od mesta na deželi kakor je želel kandidat. Dospela sta do reke Lee in se ustavila na mostu. Kandidat se je naslonil na ograjo in zrl v vodo, ki je počasi lezla pod njim. Nedaleč od mosta je bila v krogu zelenih dreves prijazna trata tik vode. Nekaj krav je bilo na trati, ki so zijale proti mostu.

»Lepa je tista trata«, pravi kandidat, »pojdiva tja.«

Stopita z mosta in gresta ob reki po trati do ovinka struge, ki zapira pogled na most. Sedeta na breg in si obrišeta pot s čela in vratu. Voda ni bila baš kristalnočista. Če je na vsakih deset milj mestece s tovarnami, iz katerega se odteka vsa nesnaga v reko, tedaj si ne more pomagati niti mati narava. Ali, naj bo voda še tako kalna, človeka le vabi, če hodi poleti eno uro na vročem solncu.

Kandidat se obrne h Kremenu s sumljivim pogledom.

»Sodrug Kremen, ali ste že kdaj plavali?«

»Seveda sem.«

»Kje?«

»Povsod. Klatil sem se po deželi deset let, dokler se nisem oženil.«

»Kaj pravite, ali se zaletiva?«

»Pa se dajva.«

France je bil ves iz sebe radi čudne, neverjetne sreče, ki ga je zadela. Njegov junak je tako domač! Prej mu je bil kandidat breztelesna inteligenca, žarišče proletarske inspiracije, nadnaravno bitje, ki nima drugega opravila, kakor da stoji na odru in drami duše množic. Nikdar mu ni prišlo na misel, da ima njegov junak nago telo in da se rad poigra v vodi kakor kak šolski učenec. Včasih se sliši, da gol človek vzbuja ponižanje do sebe, toda France je smatral stvar prav narobe: kandidat brez obleke na sebi, uživajoč kopel v hladni reki, se mu je zdel še veličastnejši.

Na povratku v mesto sta hodila počasi. Kandidat je vprašal Franceta, naj mu pove kaj iz svojega življenja, in Kremen je pripovedoval povest o socialistu — ne o voditelju in intelektualcu — marveč o socialistu »iz članstva«. Njegov oče je bil navaden delavec. France še ni bil rojen, ko je oče izgubil delo in neke noči je izginil; nikdar ga ni videl, torej niti poznal. Tri leta pozneje je umrla njegova mati, zato se tudi nje ne more spominjati. Mati je govorila tuj jezik in tudi njega je učila tujih besed, ali že davno jih je pozabil in danes sploh ne ve, kateri jezik je bil to. Po materini smrti je prišel France v oskrbo mesta, ki ga je dalo neki zamorki. Ta je imela osem sirot na skrbi. Varovanci so stradali in pozimi jih je zeblo. To je resnica.

»Poznam Ameriko«, pripomni kandidat.
(Dalje prih.)

MAKOVO SEME za potice nudi po nizki ceni
SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Samostojni krojači

trezni in zanesljivi, dobro izvežbani (tudi iz deže) dobijo za stalno proti kavčiji razno konfekcijsko delo na dom. Vprašati je v Ljubljani, Emonska cesta 8/I. v pisarni.

Znižane

cene

pri
A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Vsak, kdor hoče vsaj delomo poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo „Socializem in vera“.

Naroča se pri tajništvu SSJ, Ljubljana, poštni predal 168, in stane lepo in trdno vezana 9 Din, broširana pa 7 Din.

Blago za prevleko divanov in drugega pohištva v veliki izbiri, dalje različno platno in jute za tapetrike, sedlarje itd.

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

ŠTAMPILJE
GRAVEUR
ANT. ČERNE
LJUBLJANA
DVORNI TRG 1. franko

Restavracija in kavarna „ZVEZDA“ z vinsko kletjo.

Cenjenem občinstvu naznanjava, da sva z današnjim dnem otvorila pod restavracijskimi prostori najokusnejše opremljeno in moderno urejeno

VINSKO KLET.

Točijo se najboljša ljutomerska, završka, sromeljsko-bizeljska in dolenska vina; na razpolago so vedno mrzla jedila, topli prigrizki in delikatese. Dobivajo se tudi vsakovrstne slaščice izborne kakovosti. Otvorila sva istočasno tudi popolnoma na novo urejeno „KEGLJIŠČE“.

Priporočata se za obilen obisk

Franc in Roza Krapež.

V Ljubljani, 23. decembra 1922.